Merestä on kaikille – Havet är för alla

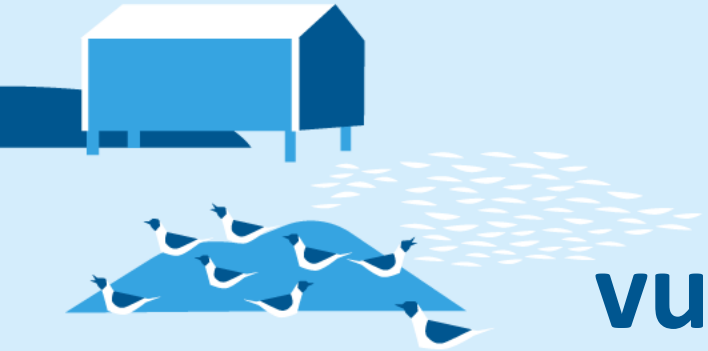

Merialuesuunnittelun vuorovaikutussuunnitelma 2024-2027

MSP FI

Euroopan unionin osarahoittama

Merialuesuunnittelun vuorovaikutussuunnitelma

Tässä vuorovaikutussuunnitelmassa kuvataan tiiviisti, mistä merialuesuunnittelussa on kyse, miten merialuesuunnittelu etenee ja millaista vuorovaikutusta suunnittelun aikana käydään osallisten eli viranomaisten ja sidosryhmien kesken.

- Mitä on merialuesuunnittelu?
- Mikä on vuorovaikutussuunnitelma?
- Miksi suunnittelu on vuorovaikutteista?
- Keitä suunnittelu koskee?
- Mitkä ovat merialuesuunnittelualueet?
- Mitä aluetta merialuesuunnittelu koskee?
- Miten merialuesuunnitelma vaikuttaa?
- Miten merialuesuunnittelu etenee ja missä ovat vuorovaikutuksen paikat?
- Miten voit osallistua ja vaikuttaa?
- Miten vuorovaikutuksella tuetaan Euroopan vihreän kehityksen (EGD) tavoitteita?
- Mihin voit olla yhteydessä?

Mitä on merialuesuunnittelu?

Merialuesuunnittelun tarkoituksena on **edistää merialueen eri käyttömuotojen kestävää kehitystä ja kasvua, merialueen luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista.** Merialue-suunnitelman lähtökohtana on kestävän sinisen talouden ja eri sidosryhmien merialueille kohdistuvien intressien yhteensovittaminen.

Merialuesuunnitelmassa huomioitavat merelliset teemat ja sidosryhmät ovat **energia-ala, meriliikenne (ml. satamat), kalastus, vesiviljely, kaivannaisala, meriteollisuus, sininen bioteknologia, kulttuuriperintö, matkailu ja virkistyskäyttö sekä ympäristön ja luonnon suojelu, säilyttäminen ja parantaminen**. Lisäksi huomioidaan **maanpuolustuksen tarpeet ja merialueiden erityispiirteet.**

Merialuesuunnittelua läpileikkaavat teemat ovat Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, ilmastoviisas merialuesuunnittelu, merellinen monikäyttö sekä kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus.

Merialuesuunnittelussa tarkastellaan meriympäristöä kokonaisuutena sekä maan ja meren vuorovaikutusta. Merialuesuunnitelma on kytköksissä Suomen Rannikkostrategian tavoiteasetteluun ja toimenpiteisiin. Molempien tavoitteena on edistää elinvoimaisia rannikkoyhteisöjä ja rannikon kestävää käyttöä.

Merialuesuunnittelussa muodostetaan merellisten toimijoiden kesken yhteinen näkemys merialueen kestävästä käytöstä.

Merialuesuunnittelun tavoitteena on hyvinvoiva, tuottava ja turvallinen meri.

Yhdessä suunnitellen, tulevaa tunnistaen!

Merialuesuunnittelun periaatteet*:

- Kestävä kehitys
- Ekosysteemilähestymistapa
- Pitkän aikavälin näkökulma ja tavoitteet
- Varovaisuusperiaate
- Osallistaminen ja läpinäkyvyys
- Korkealaatuiseen tietoon perustuvuus
- Kansainvälinen koordinaatio ja konsultaatio
- Yhteensovitettu maa- ja merialueiden aluesuunnittelu
- Alueellisten erityispiirteiden huomioiminen
- Jatkuva suunnittelu

*) HELCOM-VASAB:n merialuesuunnittelun yleiset periaatteet. https://helcom.fi/wp-content/uploads/2019/10/HELCOM-VASAB-MSP-Principles.pdf

Tutustu merialuesuunnitteluun tarkemmin: merialuesuunnittelu.fi

Mikä on vuorovaikutussuunnitelma?

Tämä vuorovaikutussuunnitelma on valmisteltu **toisen merialuesuunnittelukierroksen 2023-2027 tueksi**. Vuorovaikutussuunnitelman laadintaan on osallistunut eri sidosryhmiä kyselyn ja haastatteluiden kautta.

Vuorovaikutussuunnitelma on laadittu **kaikille merialuesuunnitteluprosessin osallistujille, ja se antaa yleiskuvan merialuesuunnittelusta ja vaikutusmahdollisuuksista suunnittelun eri vaiheissa**. Vuorovaikutussuunnitelma sisältää yleistä tietoa vuorovaikutuksen tarpeellisuudesta, milloin vuorovaikutustapahtumia on ja kuinka niihin voi osallistua, sekä kuinka suunnitteluprosessiin voi vaikuttaa. Vuorovaikutussuunnitelmassa kerrotaan myös keitä merialuesuunnittelu koskee, miten vuorovaikutuksen avulla tuetaan Euroopan vihreän kehityksen tavoitteita sekä mihin voi olla yhteydessä suunnitteluprosessin aikana.

Vuorovaikutussuunnitelman avulla:

- Kerrotaan, mikä on merialuesuunnitelman tehtävä ja tarkoitus sekä miksi sitä tehdään.
- Varmistetaan suunnitteluaineiston saavutettavuus, saatavuus ja avoimuus.
- Mahdollistetaan oikea-aikainen osallistuminen ja vaikuttaminen.
- Varmistetaan, että vuorovaikutus on molempiin suuntiin yhteensovittavaa, motivoivaa ja sitouttavaa sekä suunnittelijoiden että asianosaisten mielestä.

Jason Goodman / Unsplash

Miksi suunnittelu on vuorovaikutteista?

Merialuesuunnittelusta **vastaavat viranomaiset ovat rannikon maakuntien liitot**. Ympäristöministeriö vastaa merialuesuunnittelun yleisestä ohjauksesta sekä valtioiden välisestä yhteistyöstä.

Merialuesuunnittelu toteutetaan tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa, jonka vuoksi vuorovaikutus on tärkeä osa suunnittelua. Kaikilla viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua merialuesuunnitelman valmisteluun. Merialuesuunnitelmat kuvaavat rannikon maakuntien liittojen johdolla muodostettua **yhteistä näkemystä** merialueen tulevan kestävän käytön suuntaviivoista. Suomessa merialuesuunnittelusta säädetään **Maankäyttö- ja rakennuslain** luvussa 8 a.

67 c § Osallistuminen ja lausunnot

Maakuntien liittojen on järjestettävä merialuesuunnitelman valmistelu siten, että viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Maakuntien liittojen on pyydettävä lausunto niiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Ulkoasiainministeriöltä on pyydettävä lausunto talousvyöhykkeen osalta.

Muille kuin 1 momentissa tarkoitetuille tahoille on varattava mahdollisuus tutustua valmisteluaineistoon sekä esittää siitä mielipiteensä julkaisemalla asiaa koskeva ilmoitus internetissä. Mielipiteiden esittämiselle on varattava vähintään 30 päivää.

Julius Jansson / Unsplash

Keitä suunnittelu koskee?

Merialuesuunnitelma on **yhdessä sidosryhmien kanssa muodostettu strateginen näkemys** merialueen kestävästä käytöstä ja meriympäristön hyvän tilan tukemisesta. Suunnitelmassa tunnistetaan yleispiirteisesti alueiden monikäyttömahdollisuuksia ja tuetaan **merellisten toimintojen yhteen-sovittamista**. Keskeisiä merellisiä toimijoita ovat energia-ala, meriliikenne ml. Satamat, kalastus ja vesiviljely, kaivannaisala, meriteollisuus ja sininen bioteknologia, kulttuuriperintö, matkailu ja virkistyskäyttö, sekä ympäristön ja luonnon suojelu, säilyttäminen ja parantaminen. Lisäksi huomioidaan maanpuolustuksen tarpeet ja merialueiden erityispiirteet.

Merialuesuunnitelman **yhteensovittavasta luonteesta johtuen suunnitelmat laaditaan laajassa vuorovaikutuksessa** merialuesuunnittelijoiden, asiantuntijoiden ja kaikkien merellisten sidosryhmien kesken.

Kansallisella tasolla toimii ministeriöiden välinen yhteistyöryhmä, jonka toimintaa ohjaa ympäristöministeriö. Merialuesuunnitteluyhteistyön koordinaatio vetää sektoriyhteyshenkilöverkostoa, joka käsittää merellisiä viranomaisia, tutkimuslaitoksia ja sidosryhmien edunvalvoja- ja kehittämisorganisaatioita.

MERIALUESUUNNITTELUN SIDOSRYHMIÄ

- **Aluekehitys ja suunnittelu**: mm. maakunnat, kunnat, yrittäjäjärjestöt, yritykset, Metsähallitus
- **Energia-alat**: mm. yritykset ja etujärjestöt (energian tuotanto, siirto ja varastointi)
- **Kalatalous**: mm. viranomaiset, etujärjestöt, kehittäjät ja yrittäjät kuten kalatalousalueet, ammattikalastajat, kalankasvattajat, kalasatamat
- **Kaivannaisala**: mm. yrittäjät, järjestöt
- **Kansainväliset tahot**: mm. EU:n merialueet, erityisesti Itämeren maat ja sieltä Ruotsi ja Viro
- **Kulttuuriperintö**: mm. Museovirasto, alueelliset vastuumuseot, muut museot, järjestöt
- **Maanpuolustus**: Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos
- **Matkailu**: mm. yrittäjät, kunnat sekä kehittäjätahot
- **Merenkulku**: Väylävirasto, Traficom ja muut viranomaistahot sekä sidosryhmät
- **Meriteollisuus**: mm. teollisuus, logistiikka
- **Suojelu**: mm. luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöt, Metsähallitus
- **Tutkimus- ja oppilaitokset**: mm. LUKE, SYKE, yliopistot, Ilmatieteenlaitos, Saaristomeren tutkimuslaitos, GTK, Meriturvallisuuden ja liikenteen tutkimuskeskus
- **Viranomaiset**: mm. ministeriöt, ELY-keskukset ja kuntien edustajat
- **Virkistyskäyttö**: merellinen luonto, vapaa-ajankalastus ja metsästys, veneily, asukkaat, mökkiläiset, järjestöt, kunnat, palveluntarjoajat

Mitkä ovat merialuesuunnittelualueet?

Suomessa on yksi yhteinen merialuesuunnitelma, joka laaditaan kolmessa osassa kahdeksan rannikon maakunnan liiton yhteistyönä.

- **Suomenlahti** (Uudenmaan liitto ja Kymenlaakson liitto)
- **Saaristomeri ja Selkämeren eteläosa** (Varsinais-Suomen liitto ja Satakuntaliitto)
- **Pohjoinen Selkämeri, Merenkurkku ja Perämeri** (Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Lapin liitto).

Varsinais-Suomen liitto vastaa Suomen merialuesuunnitteluyhteistyön koordinoinnista. Tässä dokumentissa tähän viitataan nimellä MSP-koordinaatio.

Ahvenanmaa vastaa oman alueensa merialuesuunnitelman laadinnasta maakuntahallituksen päätökseen perustuen.

Tutustu voimassa olevaan **Suomen merialuesuunnitelmaan 2030** osoitteessa: **www.merialuesuunnitelma.fi (FI, SV ja EN)**

Merialuesuunnitelman laatimisesta on kirjattu Maankäyttö ja rakennuslain luvussa 8a seuraavasti:

> ***67 b §***
> ***Merialuesuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen***
>
> *Merialuesuunnitelma laaditaan aluevesille ja talousvyöhykkeelle. Merialuesuunnitelman laatimisesta ja hyväksymisestä vastaavat ne maakuntien liitot, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä. Maakuntien liittojen tulee valmistella merialuesuunnitelma yhteistyössä. Merialuesuunnitelmat on sovitettava yhteen.*

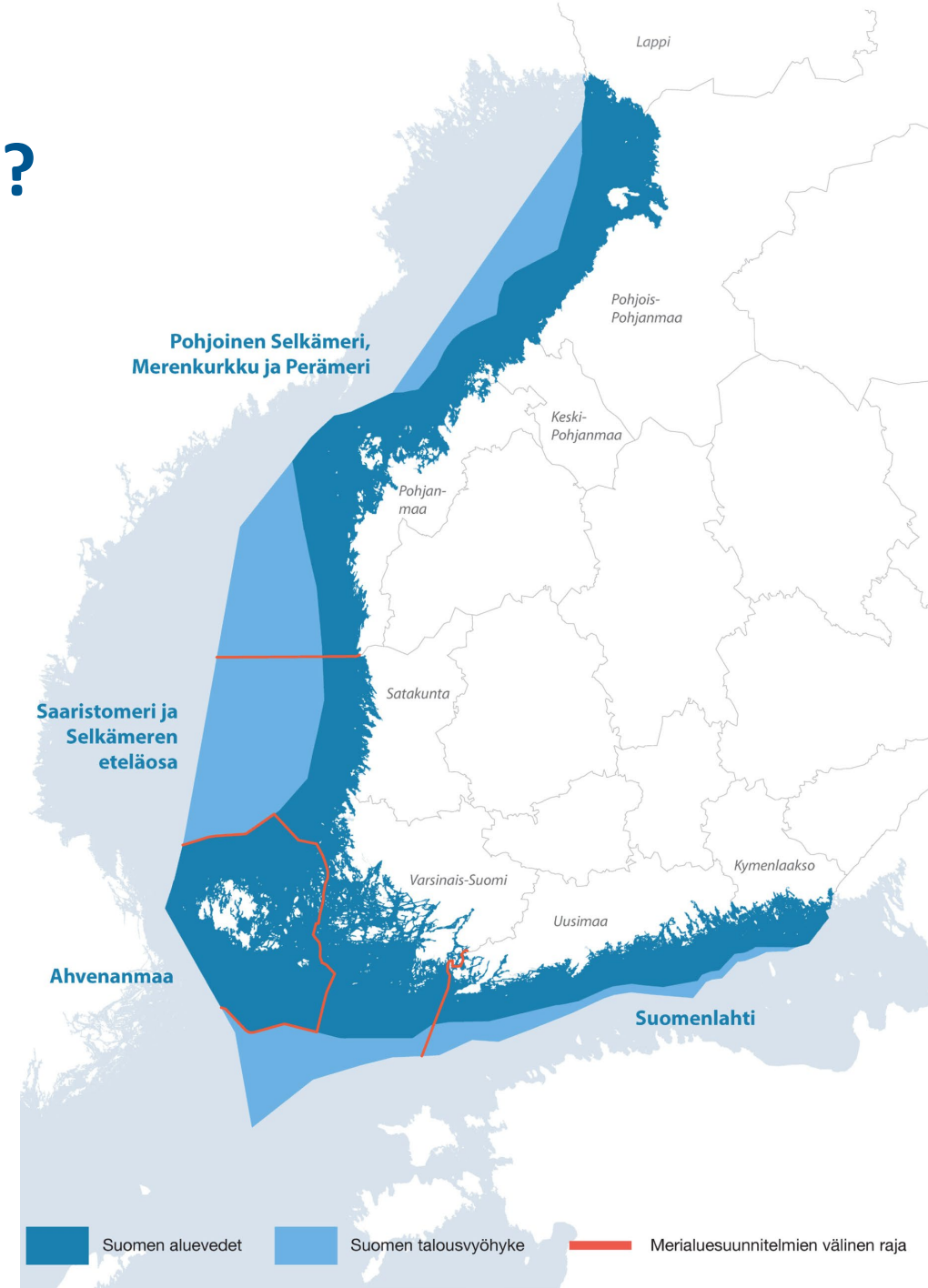

Mitä aluetta merialuesuunnittelu koskee?

Merialuesuunnitelma laaditaan **merialueelle, joka kattaa aluevedet ja talousvyöhykkeen aina rantaviivasta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka**.

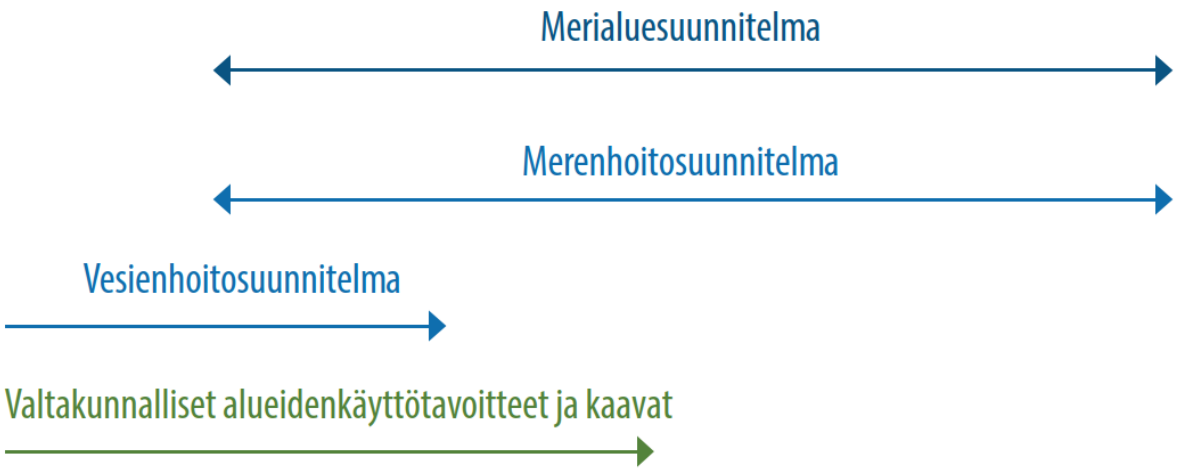

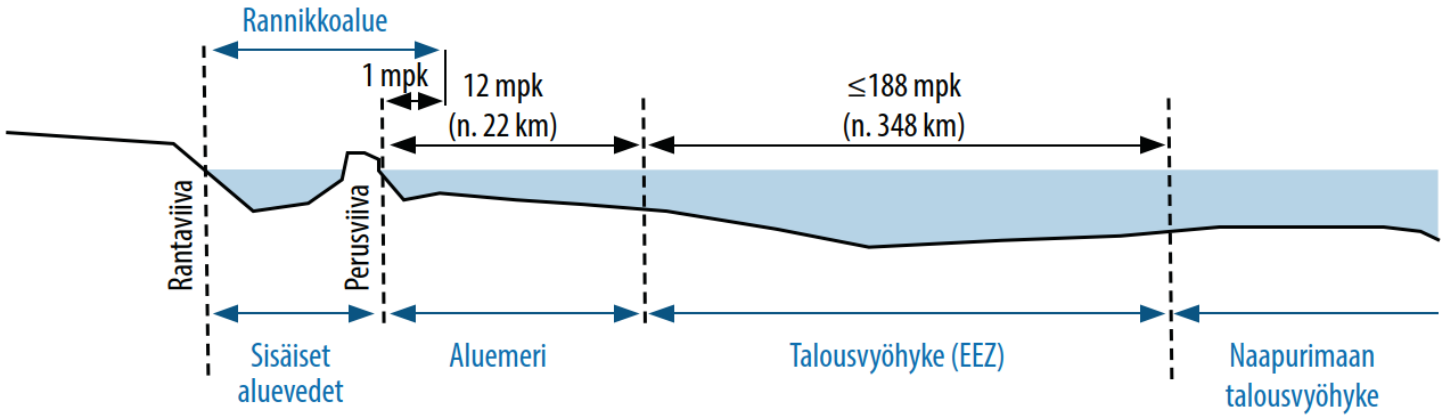

Miten merialuesuunnitelma vaikuttaa?

Merialuesuunnitelma on luonteeltaan **strateginen ja yleispiirteinen**:

- Suunnitelmalla on **välillisiä ohjausvaikutuksia**; aluesuunnittelun työkaluna se tukee maakuntakaavoitusta ja aluekehitystä tuottamalla tietoa merellisten toimialojen sekä meriympäristön mahdollisuuksista ja reunaehdoista.
- Suunnitelman **vaikuttavuus syntyy suunnitteluprosessin myötä**, eli sidosryhmien yhteisymmärryksen sekä suunnitelmaan sitoutumisen ja sitä kohtaan koetun omistajuuden kautta.
- Merialuesuunnitelman **vaikuttavuus syntyy myös kytköksestä kansallisiin, alueellisiin ja sektorikohtaisiin politiikkalinjauksiin sekä strategioihin**. Merialuesuunnitelma tukee monia tavoitteita, kuten maakuntaohjelmia ja niiden toteuttamista, maakuntakaavoitusta, aluekehityshankkeita sekä luonnonvarasuunnitelmia ja merialueen muita hoito- ja käyttösuunnitelmia.

Merialuesuunnitelma

Aluevedet ja talousvyöhyke, maakunnan liitot laativat

Strateginen

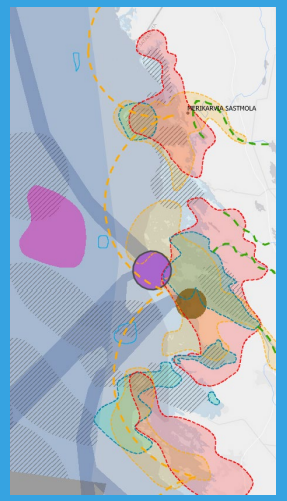

Maakuntakaava

Käsittää aluevedet, maakunnan liitot laativat

Oikeus-vaikutteinen

Yleiskaava

Käsittää aluevedet, kunnat laativat

Oikeus-vaikutteinen

Miten merialuesuunnittelu etenee ja missä ovat vuorovaikutuksen paikat?

Merialuesuunnittelussa sovelletaan ekosysteemilähestymistapaa, jonka mukaan **osallistava suunnittelu ja viestintä on keskeinen suunnittelun periaate**. Merialuesuunnitteluprosessi nojaakin vahvaan **yhteistoiminnalliseen eli osallistavaan työskentelytapaan** merialuesuunnittelijoiden, asiantuntijoiden ja merellisten sidosryhmien kesken. Yhteistoiminnallisuus näyttäytyy merialuesuunnitelmien laatimisessa laajana vuorovaikutustilaisuuksien ja -tapahtumien sarjana sekä läpi prosessin kulkevana jatkuvana vuoropuheluna eri osallisten kesken.

Vuorovaikutustapahtumia on merialuesuunnittelun kaikissa viidessä vaiheessa vuosina **2023-2027**. Suunnitteluprosessin vaiheet yleispiirteisin kuvauksineen ja **vuosittain toistuvat vuorovaikutustilaisuudet on esitetty seuraavalla sivulla vuorovaikutuksen prosessikaaviossa**. Vuosittain toistuvissa tilaisuuksissa esitellään tarkemmin suunnitelmien etenemistä sekä suunnitteluvaiheiden sisältämiä vuorovaikutustilaisuuksia. Vuorovaikutuksen onnistumista seurataan ja arvioidaan osana prosessia.

Miten merialuesuunnittelu etenee ja missä ovat vuorovaikutuksen paikat?

2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2027

TILANNEKUVA

- tiedon keruu
- sidosryhmien aktivointi
- edellisen suunnitteluprosessin arviointi
- adaptiivisen suunnittelun vahvistaminen

MERENKÄYTÖN VISIO

- sidosryhmä- ja päättäjävuoropuhelu
- tavoitteet merenkäytön visioksi
- skenaariotyö
- suunnitelmaluonnos
- vaikutusten arviointi SOVA ja SEA

SUUNNITELMA

- poliittinen tahtotila
- kuuleminen ml. Espoon kuuleminen
- suunnitelman viimeistely
- hyväksyminen maakuntavaltuustoissa

MERIALUESUUNNITTELUN MISSIO

- tehtävän rajaus
- viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma
- teemakohtaiset tavoitteet

TOTEUTUS

- suunnitelman tunnettuuden vahvistaminen
- vaikuttavuuden arviointi ja seuranta
- implementointi ja toteutumisen seuranta

MSP-WEBINAARIT (KESÄKUU)

MSP-PÄIVÄT (MARRASKUU)

KUULEMINEN

VIESTINTÄ

Kaikille avoin yhteistyöverkosto

www.merialuesuunnittelu.fi

Miten voit osallistua ja vaikuttaa?

Merialuesuunnitteluprosessi eli MSP osallistaa laajasti merellisiä sidosryhmiä, asiantuntijoita ja viranomaisia eri vuorovaikutuksen ja tiedottamisen keinoin. Alla on listattuna erilaisia tapoja osallistua ja vaikuttaa merialuesuunnitteluun. MSP-FI:n sosiaalisen median kanavia seuraamalla pysyt ajan tasalla.

MSP-päivät

MSP-päivät ovat tiedotus- ja verkostoitumistapahtuma merialuesuunnitteluprosessissa keskeisesti mukana oleville sidosryhmille, asiantuntijoille ja viranomaisille. MSP-päivillä on mahdollisuus esitellä omia merialuesuunnitteluun liittyviä toimia ja hankkeita muille osallistujille. MSP-päivät järjestetään vuosittain marraskuun viimeisellä viikolla, ja tapahtuman teema vaihtelee merellisten teemojen ympärillä. Tapahtuman järjestää MSP-koordinaatio ja rannikon maakuntien liitot. Kutsut tapahtumaan toimitetaan sähköpostitse.

MSP-webinaarit

MSP-webinaarit ovat kaikille avoimia vuosittain kesäkuussa järjestettäviä verkkotilaisuuksia, joissa esitellään tehdyt ja ajankohtaiset toimenpiteet sekä suunnataan katse suunnittelun tuleviin vaiheisiin. Tilaisuudessa voit esittää sinua askarruttavia kysymyksiä. Tapahtuman järjestää MSP-koordinaatio. Webinaareista tiedotetaan MSP:n somekanavilla, ja niistä saat tiedon myös uutiskirjeen tilaajana.

MSP-hankkeet

Merialuesuunnittelun tietopohjan vahvistamiseksi ja verkostojen rakentamiseksi toteutetaan erillishankkeita, sekä osallistutaan useisiin kansainvälisiin merialuesuunnitteluhankkeisiin. Hankkeiden tiimoilta järjestään työpajoja ja tapaamisia, ja tuetaan innovointia ja pilotointeja. Työskentelyyn osallistumalla voit vaikuttaa merialuesuunnittelun sisältöihin. Työpajoista tiedotetaan uutiskirjeellä ja somessa.

Christin Hume/ Unsplash

Miten voit osallistua ja vaikuttaa?

Toimialakohtaiset tilaisuudet ja neuvottelut

MSP-koordinaatio ja rannikon maakuntien liitot järjestävät kansallisia, alueellisia ja paikallisia merialuesuunnittelun työpajoja ja neuvotteluita viranomaisten, asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa *Merenkäytön vision* valmistelemiseksi ajalla 12/2024 – 5/2025 .

MSP-vuorovaikutusfoorumit

MSP-vuorovaikutusfoorumit ovat merialuesuunnitteluprosessin teemallisia ja tavoitteellisia kansallisia ja alueellisia työpajoja. Työpajasarja järjestetään syksyllä 2025 osana *Merenkäytön vision* muodostamista. Järjestämisestä vastaa MSP-koordinaatio ja rannikon maakuntien liitot.

Kuulemiskierrokset

Kuulemiskierros on suunnattu viranomaisille, merellisille sidosryhmille ja asiantuntijaorganisaatioille, ja se ajoittuu vuoden 2027 alkuun. Osallistava kuuleminen on kohdennettu kaikille, joihin suunnitelmalla on vaikutusta, ja se pidetään jo aiemmin Merenkäytön vision ja suunnitteluluonnoksen laatimisen aikana. Kuulemisen järjestää MSP-koordinaatio yhdessä rannikon maakuntien liittojen kanssa.

Lisäksi voit liittyä kaikille avoimeen MSP-yhteistyöverkostoon täyttämällä lomakkeen tästä linkistä. Verkoston jäsenenä saat ajantasaisesti tietoosi merialuesuunnittelun uutiset, selvitykset ja tulevat tilaisuudet.

MSP FI

Kaikille avoin yhteistyöverkosto

www.merialuesuunnittelu.fi

Miten vuorovaikutuksella tuetaan Euroopan vihreän kehityksen (EGD) tavoitteita?

Merialuesuunnittelutoimenpiteillä tuetaan vihreää siirtymää merellä EU:n ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Merialuesuunnittelun vuorovaikutuksessa huomioidaan vahvasti EGD:n mukainen **oikeudenmukainen vihreä siirtymä**, eli huolehditaan yhdenvertaisuuden, tasa-arvoisen ja tasapuolisen kohtelun sekä vaikutusmahdollisuuksien toteutumisesta eri sidosryhmien ja alueiden osalta.

Muita merialuesuunnittelussa huomioitavia EGD-teemoja ovat:

- Ilmastonmuutoksen hillintä
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Kestävä merellinen ruoantuotanto
- Biodiversiteetin ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen
- Sininen kiertotalous
- Saasteettomuuden edistäminen.

Meriympäristöä tulee käyttää kestävästi, jotta voidaan turvata meriluonnon ja –ympäristön hyvinvointi ja siten nykyisten ja tulevien sukupolvien meren käyttömahdollisuudet.

Mihin voit olla yhteydessä?

Merialuesuunnittelun ajantasaiset yhteystiedot löydät täältä:
https://www.merialuesuunnittelu.fi/yhteystiedot/

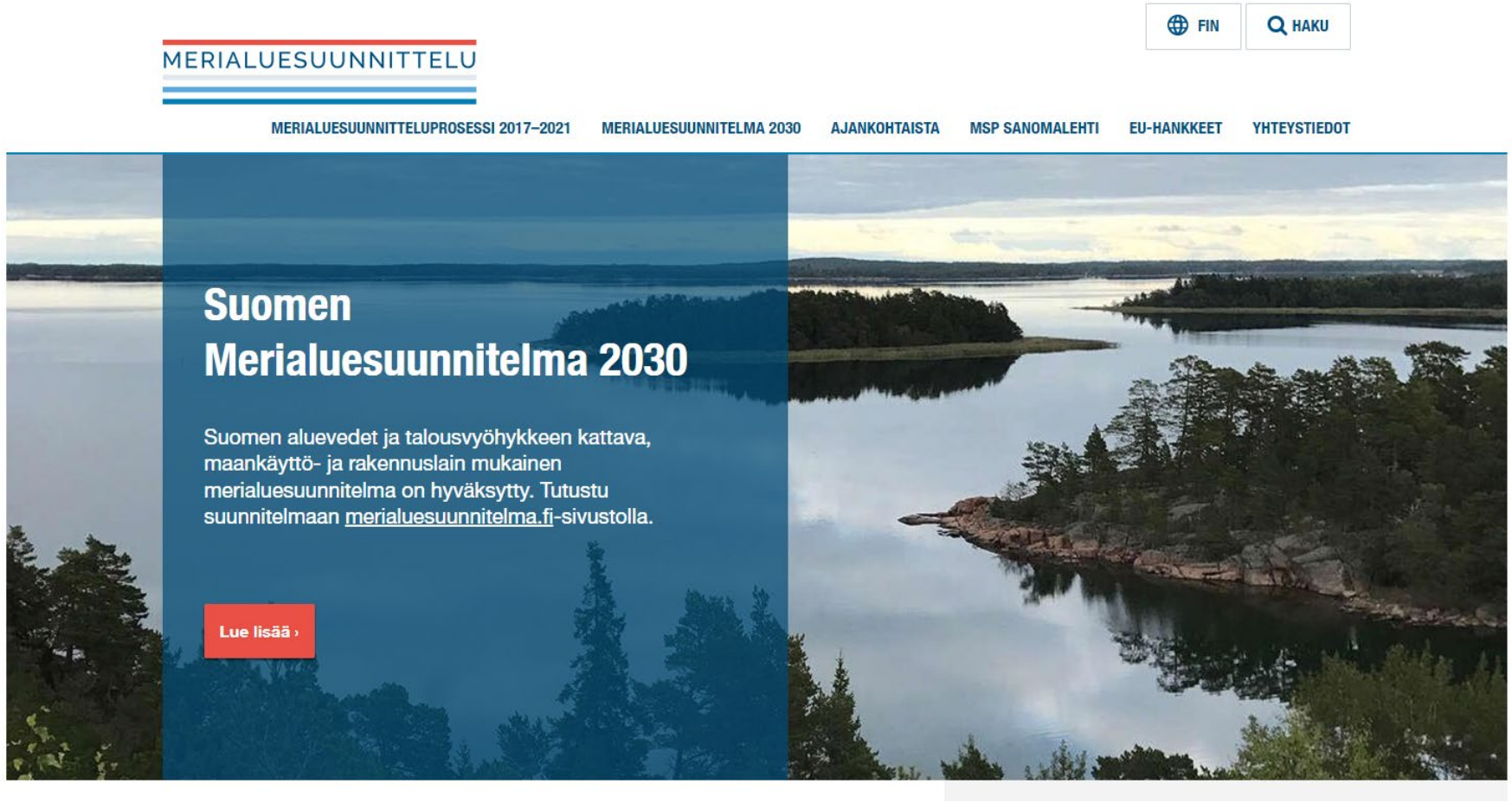

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

Varsinais-Suomen liitto

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

KYMEN LAAKSON LIITTO

POHJOIS-POHJANMAA
Council of Oulu Region

LAPIN LIITTO

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment
Finland

www.merialuesuunnitelma.fi
www.merialuesuunnittelu.fi

MSP FI

Euroopan unionin
osarahoittama